

Fra Grgo Martić.

(Sestavil J. D.)

(Konec.)

„Osvetnikov“ II. knjiga ima naslov: „Luka Vukalović i boj na Grahovcu na Spasovdan (vnebohod) g. 1858.“ Na svetlo je prišla l. 1862. v Zagrebu; pesnik sam se je skrtil za izmišljeno ime: Radovan. Ta pesem, med vsemi najobširnejša, — šteje namreč do pet tisoč in petsto granesov v sedmerih spevih — je tudi najlepša, bodisi gledé na obliko, bodisi gledé na vsebino. Opeva pa junaške čine hajduka Luke Vukalovića in grozni boj s Turki na Grahovcu na praznik Gospodovega vnebohoda l. 1858. Ako smo rekli: ‚hajduka‘, mora se umeti beseda v najplemenitejšem zmislu, kakor je Luka Vukalović jeden iz-

med najvzornejših značajev, kar jih je narisala književnost, ne samo hrvaška, ampak v obče svetovna. Naš junak gorí za slobodo svoje bo-

sanske domovine; nič ga bolj ne peče nego jarem turške sužnjosti. Predno gré med hajduke, izpové se Luka igumanu (predstojniku samo-

stana) Milutinu ter prejme iz njegovih rok sveto obhajilo. Turki se vzdignejo za Luko, da bi ga zgrabili. Toda junak, sluteč nevarnost, navduši zatirano rajo za boj. Na Grahovcu se vname strašna bitka, v kateri zmaga Luka Vukalović s svojimi hajduki in junaškimi Črnogorci. Ne bomo opisovali krasnih prizorov prvega speva „Hajdukovanje“, v katerih nam pesnik pripoveduje ločitev Luke od predrage mu žene, preprosto, a vendar tako pretresljivo, da se mora vsakemu v srcu

Mati Božja.

smiliti nesrečna žena, katero hoče Luka kar brez slovesa zapustiti, ona pa teče bosa za njim; junak si ne more kaj, da ji ne bi dal zadnjih